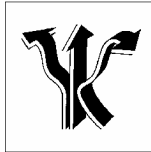

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ”

(для бакалаврів)

Київ 2004

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, доцентом *Р. Х. Вайнолою*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки (протокол № 5 від 16.03.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Вайнола Р. Х. Навчальна програма дисципліни “Технологія соціальної роботи” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2004. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Технологія соціальної роботи”, завдання до практичних занять, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Потреба сучасного суспільства в свідомому управлінні соціальними процесами з метою оптимізації їх функціонування актуалізує проблему технологізації визначення алгоритму функціонування соціальних інститутів. Технології соціальної роботи слід розглядати саме як технології забезпечення соціального функціонування суспільства. Нині існує підхід до технологій соціальної роботи як до сукупності способів і дій, спрямованих на встановлення, збереження чи поліпшення соціального функціонування об'єкта, а також на запобігання негативним соціальним процесам.

Курс “Технологія соціальної роботи” дає характеристику основних соціальних технологій, визначає можливості реалізації педагогічних і психологічних методів у соціальній роботі, характеризує загальні технології діяльності соціального працівника і технології організації соціальної роботи з різними групами клієнтів.

В основі курсу — концепція соціально-гуманістичного підходу до соціальної роботи як сприяння саморозвитку особистості, реалізації її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізації зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем.

Дисципліну “Технології соціальної роботи” розраховано на 216 годин (4 кредити). З них: 114 годин на самостійну роботу студентів, 102 — на аудиторну роботу. Аудиторні години розподілені так: 68 годин лекційних і 34 — практичних. Значна кількість практичних занять зумовлює прикладний характер програми. В програмі запропоновані орієнтовні переліки завдань для практичних занять, що дає можливість вибору форми роботи для педагога.

Контроль за роботою студентів здійснюється шляхом поточної оцінки знань, семестрових заліку та іспиту. Програма курсу передбачає написання курсової роботи.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ”

№ пор.	<i>Назва розділу і теми</i>
	<i>I. Технології соціальної роботи: теоретичні засади</i>
1	Соціальні технології, їх типологія
2	Технології соціальної роботи
3	Соціальні інновації та технології соціального прогнозування
4	Форми та методи соціальної роботи, їх класифікація
	<i>II. Педагогічні технології і методи в соціальній роботі</i>
5	Методи формування свідомості як засоби соціально-педагогічного впливу
6	Методи стимулювання доцільної поведінки об'єкта соціальної роботи
7	Методи організації діяльності клієнтів соціальної роботи
	<i>III. Загальні технології соціальної роботи</i>
8	Особливості соціальної роботи в умовах оздоровчого табору
9	Соціальна вулична робота як метод соціальної роботи
10	Рекламно-інформаційні технології в діяльності соціального працівника
11	Технології соціальної терапії в практиці соціальної роботи
12	Технології визначення ефективності соціальної роботи
	<i>IV. Технології організації соціальної роботи з різними групами клієнтів</i>
13	Технології соціальної роботи з сім'єю
14	Специфіка соціальної роботи з обдарованими дітьми та молоддю
15	Технології соціальної допомоги і підтримки осіб з обмеженими можливостями
16	Технологізація волонтерської роботи

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ”

Розділ I. Технології соціальної роботи: теоретичні засади

Тема 1. Соціальні технології, їх типологія

Поняття соціальних технологій. Методи, прийоми та впливи, які застосовуються для досягнення мети соціального розвитку

ку. Соціальні технології як узагальнення набутих і систематизованих знань, досвіду, умінь і практики роботи суб'єктів соціальної діяльності. Соціальні технології як сукупність способів професійного впливу на соціальний об'єкт з метою його покращення, забезпечення оптимізації функціонування при можливому тиражуванні даної системи впливу. Типи та види соціальних технологій. Особливості соціальних технологій. Головні складові змісту технологізації. Компоненти соціальної роботи: структурний, функціональний, нормативний, операційний та інструментальний. Основні процедури соціальних технологій. Етапи реалізації соціальних технологій. Стратегія реалізації соціальних технологій. Структура технологій соціальної роботи.

Література [1; 53; 61]

Тема 2. Технології соціальної роботи

Технології соціальної роботи як сукупність форм, методів і прийомів, що використовують соціальні служби, окремі заклади соціального обслуговування, соціальні працівники з метою досягнення успіху соціальної роботи та забезпечення ефективності реалізації завдань соціального захисту населення. Особливості технології соціальної роботи. Критерії ефективності процесу технологізації соціальної роботи. Технології соціальної роботи як сукупність способів, дій, спрямованих на встановлення, збереження чи поліпшення соціального функціонування об'єкта, а також на запобігання негативним соціальним процесам.

Соціально-педагогічний підхід до соціальної роботи — як сприяння саморозвитку особистості, реалізації її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізацію зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем. Інтегрований, універсальний характер соціальної роботи. Основні складові соціальних технологій: соціально-психологічні, медико-соціальні й безпосередньо соціальні технології. Умови реалізації соціальних технологій: особистісні якості соціального працівника, індивідуалізація й персоналізація соціальних дій. Типові недоліки соціальних технологій: навчальний, моралізаторський і прагма-

тичний характер соціальної роботи. Загальні й прикладні технології соціальної роботи.

Література [1; 62; 64; 68]

Тема 3. Соціальні інновації та технології соціального прогнозування

Соціальні інновації: особливості, структури, типи. Особливості соціальних інновацій порівняно з матеріально-технічними. Глобальні, регіональні й локальні інновації. Класифікація інновацій в соціальній роботі. Соціальна програма як засіб забезпечення нововведень у практику соціально-педагогічної діяльності. Соціальний працівник — носій (інноватор) творчості в процесі соціальної роботи. Загальна характеристика інноваційних методів та форм соціальної роботи. Взаємозв'язок понять “інновація” та “передовий досвід”.

Узагальнення передового досвіду соціальної роботи. Значення передового досвіду в соціальній роботі. Передовий досвід як досвід, що реалізує прогресивні тенденції розвитку виховання й соціальної діяльності, використовуючи на новітні науково-методичні досягнення. Переваги передового досвіду. Технології узагальнення передового педагогічного досвіду в системі соціальної роботи. Поняття “передовий” та “новий” в практиці соціальної роботи. Критерії, відмітні риси передового досвіду. Послідовність (алгоритм) роботи з досвідом. Завдання передового досвіду в системі дослідницької діяльності соціального працівника.

Література [34; 41; 43; 55]

Тема 4. Форми та методи соціальної роботи, їх класифікація

Методи соціальної роботи. Уявлення про методи соціальної роботи, педагогіки й соціальної психології. Метод як спосіб взаємодії соціального педагога й об'єкта, що сприяє накопиченню позитивного соціального досвіду, соціалізації й соціальній реабілітації. Методи соціальної роботи (соціальна діагностика, соціальна профілактика, соціальний контроль, соціальна реабілітація, соціально-економічні, організаційні методи).

Психологічні методи (психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, психотерапія).

Педагогічні методи (методи педагогічної діагностики, методи навчання, методи виховання).

Методи соціально-педагогічної діяльності. Метод “рівний — рівному”. Метод соціальної вуличної роботи.

Поняття форми соціальної роботи.

Класифікація організаційних форм соціальної роботи.

Література [8; 47; 58]

Розділ II. Педагогічні технології і методи в соціальній роботі

Тема 5. Методи формування свідомості як засоби соціально-педагогічного впливу

Місце методів формування свідомості в системі інших методів соціальної роботи. Методи переконання. Умови успішного використання переконання. Метод навіювання та прийоми його застосування. Форми застосування методів формування свідомості. Технологія підготовки й проведення соціально-профілактичної бесіди, дискусії та диспуту. Використання конференцій в практиці соціальної роботи. Види конференцій. Усний журнал як групова форма соціальної роботи.

Література [1; 8; 24; 42]

Тема 6. Методи стимулювання доцільної поведінки об'єкта соціальної роботи

Характеристика методів стимулювання. Методи позитивного підкріплення та прийоми їх застосування. Традиційні й інноваційні форми заохочення в практиці соціальної роботи.

Методи негативного підкріплення та прийоми їх застосування. Типові помилки соціального працівника при використанні покарання.

Методи змагання та можливості його використання в соціальній діяльності. Класифікація змагань. Технологія органі-

зації комплексного групового змагання. Забезпечення гласності й унаочнення змагання.

Умови успішного застосування методів стимулювання.

Література [1; 8; 24; 42; 62; 65]

Тема 7. Методи організації діяльності клієнтів соціальної роботи

Характеристика та значення методів організації діяльності. Методи соціального навчання та закріплення позитивного досвіду.

Доручення як метод організації соціально-керованої діяльності. Типологія та зміст основних доручень. Стратегія надання доручення. Техніка чергування творчих доручень. Умови успішного застосування методу доручення.

Особливості використання ігрових технік у соціальній роботі.

Гра як форма міжособистісної взаємодії і засіб розвитку творчої особистості дитини чи молодого людини. Ігрові техніки як впливовий засіб соціально-виховної роботи. Специфіка ігрової діяльності в системі соціальної роботи. Класифікація ігор в соціальній роботі.

Психолого-педагогічні умови застосування гри у соціальній роботі: визначення творчого потенціалу гри; визначення місця та часу проведення, кількості учасників; забезпечення комфортності та природності гри; урахування вікових та анатомо-фізіологічних властивостей учасників гри; захист людської гідності, морального самопочуття кожного учасника гри; визначення місця ігротехніка під час проведення гри; цілеспрямоване поширення прав учасників гри. Авторська картотека творчих ігор. Принципи систематизації цієї картотеки: алфавітний, за змістом, за віком учасників, за кількістю учасників, за типом гри тощо.

Література [2; 13; 25; 42]

Розділ III. Загальні технології соціальної роботи

Тема 8. Особливості соціальної роботи в умовах оздоровчого табору

Преваги роботи літнього тимчасового оздоровчого табору у вирішенні проблем соціальної роботи. Сутність і специфіка роботи тимчасових дитячих та юнацьких організацій в сучасних умовах. Сутність і специфіка роботи соціального працівника як організатора діяльності дитячих та юнацьких колективів в умовах літнього табору. Методичне навантаження педагога. Професійні обов'язки педагога-організатора. Відповідальність за життя та здоров'я дитини. Врахування в роботі специфіки, традицій роботи школи, умов району, міста.

Таборова зміна як надзвичайно концентрований за змістом та виховною ефективністю період діяльності дитячого чи юнацького тимчасового колективу. Етапи таборової зміни: підготовчий, організаційний, основний, підсумковий. Види, форми колективного планування роботи дитячого колективу в умовах табору. Основні принципи самоврядування в діяльності дитячих та юнацьких колективів в умовах літнього табору. Органи самоврядування. Система доручень в умовах тимчасового літнього оздоровчого табору. Зміст найбільш поширених доручень.

Поняття тематичного "дня-свята". Методика проведення найтипівіших табірних днів. Спортивно-оздоровча робота в умовах табору. Проведення днів спорту чи малих олімпійських ігор в умовах літнього табору. Спортивне свято як різновид дитячого театралізованого свята.

Організація народознавчої та пошуково-краєзнавчої роботи в умовах літнього табору.

Характеристика та класифікація ігор, які доцільно використовувати в роботі табору.

Останні дні табірної зміни (карнавал, ярмарок, свято прощання тощо). Проведення підсумкових фестивалів, творчих оглядів, концертів. Прощання з вихованцями. Підсумкова бесіда з батьками. Проведення педагогічної наради чи підсумкової конференції.

Література [20; 24; 25; 29; 42]

Тема 9. Соціальна вулична робота як метод соціальної роботи

Мета соціальної вуличної роботи. Основні завдання вуличної соціальної роботи. Переваги вуличної соціальної роботи. Основні форми вуличної соціальної роботи: ігротеки, дискотеки, вуличний театр, консультування, пункт соціальної підтримки, мітинг, вулична хода, рейд. Знання та вміння соціального працівника, який працює в умовах вуличного простору. Стратегія організації вуличної соціальної роботи. Організація роботи бригади вуличних соціальних працівників.

Правила техніки безпеки вуличної роботи, яких має дотримуватись соціальний працівник. Критерії ефективності соціальної вуличної роботи. Партнери соціального працівника, який працює в умовах вулиці.

Література [18; 19; 23; 63]

Тема 10. Рекламно-інформаційні технології в діяльності соціального працівника

Сутність та специфіка використання рекламно-інформаційних технологій в діяльності соціальних працівників. Поняття “засоби масової інформації”. Роль засобів масової інформації як одного із соціальних інститутів та їх вплив на сучасне суспільство. ЗМІ як один із соціальних інститутів. Особливості впливу ЗМІ на формування способу життя суспільства. Проблема негативного впливу засобів масової інформації на населення. Стратегія і технології взаємодії соціального працівника із засобами масової інформації. Специфіка рекламної діяльності соціальних працівників та установ. Стратегія створення низки інформаційних джерел, якими може користуватися соціальний педагог у своїй діяльності (преса, телебачення, радіо). Форми взаємодії зі ЗМІ. Тактика взаємодії соціального працівника зі ЗМІ. Види інформаційного впливу в роботі соціального педагога.

Технології використання рекламних засобів у діяльності соціальних працівників. Основні проблеми психологічної адаптації рекламної продукції до умов суспільства.

Типові види рекламно-інформаційної продукції, які використовують у практиці соціальної роботи: графічна частина, слоган (рекламний девіз, лозунг, зачин), інформаційний блок, діапазон запропонованих послуг, спонукання потенційного клієнта (спонсора, партнера) до дії, адреса та зв'язок, елементи фірмового стилю. Специфічні ознаки соціальної реклами. Типові помилки, які слід враховувати протягом реалізації рекламної стратегії соціального педагога. Технології створення й використання прес-релізу як форми рекламно-інформаційної діяльності.

Література [27; 39; 48; 52]

Тема 11. Технології соціальної терапії в практиці соціальної роботи

Система впливів, що перешкоджають ефективній самореалізації особистості, розкриттю її здібностей та обдарувань. Проблема надання психолого-педагогічної допомоги особистості. Здійснення немедичної корекції чи терапії у ставленні дитини до себе, до інших і до реальності. Індивідуальна та групова форми роботи з клієнтом (їх переваги та недоліки). Особливості психолого-педагогічної групової терапії. Організація роботи групи. Основні проблеми занять психолого-терапевтичних груп. Проблеми шкільного психолого-педагогічного консультування: проблеми стосунків “вчитель — учень”, “учителі — батьки”, учнів між собою, питання адаптації до навчання, до умов і вимог школи, проблеми успішності та розвитку здібностей школярів. Роль і місце батьків у заняттях групи.

Окремі напрями психотерапії: епістолярна терапія, казкотерапія, арттерапія, тілесно-орієнтована терапія.

Література [6; 14; 16; 21; 31].

Тема 12. Технології визначення ефективності соціальної роботи

Критерії оцінки ефективності соціальної роботи. Поняття результату соціальної роботи. Оптимальність дій соціального працівника, чинники її досягнення. Критерії оцінки діяльності

соціального працівника. Рівні визначення готовності соціального працівника до виконання діяльності (особистісна готовність, теоретична й технологічна готовність).

Результативність діяльності соціального працівника та критерії її визначення (особистісне зростання клієнтів, високий рівень надання допомоги й підтримки, досягнення підвищення рівня захищеності особистості, забезпечення фізичного та психічного здоров'я клієнта тощо). Співвідношення кількісних та якісних критеріїв оцінки діяльності соціального працівника. Методика оцінки рівня професіоналізму соціального працівника.

Література [27; 43; 61; 68]

Розділ IV. Технології організації соціальної роботи з різними групами клієнтів

Тема 13. Технології соціальної роботи з сім'єю

Завдання соціальної роботи з сім'єю. Типологія видів сімей, що потребують допомоги та підтримки соціального працівника. Технології діагностики сімейних стосунків. Соціальна паспортизація сім'ї.

Методика створення генограми сім'ї. Технології сімейної терапії. Технології соціального патронажу, інспектування, нагляду. Технології сімейного консультування. Специфіка роботи соціального працівника з молоддю сім'єю, зі студентською сім'єю, із кризовими сім'ями тощо.

Методика організації роботи сімейного клубу, сімейної консультації.

Технології підготовки та проведення сімейного свята.

Література [6; 19; 34; 57; 61]

Тема 14. Специфіка соціальної роботи з обдарованими дітьми та молоддю

Завдання виховання людей з високим творчим потенціалом як актуальна проблема сучасної науки, практики соціальної роботи та соціальна необхідність. Особливості позитивної деві-

ації. Поняття “творча особистість”, “творчість” як основні, центральні поняття соціалізації особистості. Психофізіологічні особливості обдарованості. Структура творчої особистості. Види обдарувань і типи творчої роботи з обдарованою молоддю. Технології виявлення, діагностики обдарованості. Соціальні установи, що працюють з обдарованою молоддю. Діяльність соціального працівника в будинках творчості, клубах, студіях.

Специфіка соціально-педагогічної роботи в ліцеях, гімназіях, спеціальних класах для дітей з високим рівнем сформованості творчих здібностей. Завдання щодо створення сприятливого соціального середовища для розвитку творчої особистості юного громадянина.

Література [15; 22; 41]

Тема 15. Технології соціальної допомоги і підтримки осіб з обмеженими можливостями

Класифікації клієнтів з обмеженими можливостями. Теоретико-технологічні основи процесу соціального супроводу клієнтів з обмеженими можливостями. Завдання соціального педагога в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими можливостями. Технології вивчення особистості дітей з обмеженими можливостями. Технології соціального супроводу та патронажу в роботі з цією групою клієнтів. Реалізація соціально-психологічних програм соціалізації дітей з обмеженими можливостями. Програми “Разом заради розвитку”, “Крок за кроком”, “Джерело”; форми та методи роботи соціального працівника в цих програмах.

Література [7; 10; 14; 17; 44]

Тема 16. Технологізація волонтерської роботи

Концептуальні підходи до організації волонтерського руху в Україні. Основні ресурси волонтерської діяльності. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп. Характеристика соціальних програм, проектів та акцій, в яких беруть участь волонтери. Діяльність волонтерів в умовах вуличної соціальної

роботи. Діяльність волонтерів у системі формування здорового способу життя. Робота волонтерів із клієнтами з обмеженими можливостями. Система підготовки волонтерів до участі в соціальній роботі. Школа, семінар як форми навчання волонтерів. Проект діяльності центру волонтерів “Добра воля”. Підготовка волонтерів в умовах тимчасових творчих об’єднань молоді. Проблеми пропаганди та популяризації волонтерської діяльності в сучасних умовах.

Література [4; 12; 19]

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Розробити зміст і структуру виконання одного волонтерського доручення.
2. Розробити структуру проведення профільної волонтерської зміни в умовах оздоровчого табору.
3. Розробити зміст і структуру роботи волонтерської школи.
4. Провести заняття з волонтерами в умовах роботи волонтерської школи соціальної служби для молоді.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Визначити основні типи та види соціальних технологій.
2. Назвати основні ресурси волонтерської діяльності.
3. Розробити тематику профілактичних бесід.
4. Запропонувати визначення поняття “соціальні технології”.
5. Назвати основні завдання соціального працівника в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими можливостями.
6. Розробити тематику диспутів для різних категорій об’єктів.
7. Визначити основні процедури соціальних технологій.
8. Назвати основні форми взаємодії зі ЗМІ.
9. Розробити структуру, зміст і тему одного диспуту.
10. Визначити стратегію і технології взаємодії соціального працівника із засобами масової інформації.
11. Запропонувати організаційну форму соціальної роботи, зробити її методичний аналіз.
12. Розробити структуру та зміст рубрик усного журналу.

13. Запропонувати визначення технологій соціальної роботи.
14. Розкрити роль засобів масової інформації як одного із соціальних інститутів та їхній вплив на сучасне суспільство.
15. Розробити текст грамоти для волонтерського колективу.
16. Назвати основні типи соціальних технологій.
17. Назвати правила техніки безпеки вуличної роботи, яких має дотримуватись соціальний працівник.
18. Розробити умови і макет стенду комплексного групового змагання.
19. Описати технологію організації роботи бригади вуличних соціальних працівників.
20. Розробити перелік і зміст доручень для тимчасового дитячого колективу.
21. Розробити макет вимпела (медалі) для переможця змагання.
22. Обґрунтувати, в чому полягає значення передового досвіду в соціальній роботі.
23. Описати стратегію організації вуличної соціальної роботи в районі великого міста.
24. Розробити перелік і зміст найтипівіших доручень для бригади соціальних вуличних працівників.
25. Обґрунтувати, в чому полягають особливості передового досвіду в соціальній роботі.
26. Визначити перелік необхідних знань та умінь соціального працівника, який працює в умовах вуличного простору.
27. Визначити виховний потенціал кількох ігор.
28. Створити систему позначень і описати “код” гри для кількох ігор.
29. Визначити критерії оцінки передового соціального досвіду.
30. Дати характеристику основних форм вуличної соціальної роботи.
31. Розробити ігротеку, що складається з ігор однієї спрямованості (естафети, ігри в колі, ігри з м'ячем тощо).
32. Запропонувати характеристику методів соціальної роботи.
33. Назвати переваги вуличної соціальної роботи.
34. Розробити критерії оцінок для станцій “Станційного експресу”.

35. Дати характеристику поняття “організаційні форми соціальної роботи.
36. Визначити основні етапи підготовки та проведення диспуту.
37. Розробити кілька варіантів можливого наочного оформлення планів роботи.
38. Розглянути класифікацію форм соціальної роботи. Запропонувати власні приклади форм.
39. Розробити зміст і структуру роботи волонтерської школи.
40. Розробити план і методiku проведення найтипівших таборових днів-свят (день казки, день іменинника, батьківський день).
41. Дати характеристику основних форм застосування методів формування свідомості.
42. Дати характеристику етапів таборової зміни: підготовчий, організаційний, основний, підсумковий.
43. Розробити методiku проведення днів-свят, що знайомлять вихованців із новими формами економічного життя (день праці, місто веселих майстрів, день кооперативів).
44. Розробити методiku проведення ярмарку.
45. Визначити основні етапи підготовки та проведення соціально-профілактичної бесіди.
46. Визначити переваги літнього тимчасового дитячого оздоровчого табору у вирішенні проблем соціальної роботи.
47. Розробити методiku проведення дня здоров'я, дня фантастики.
48. Розробити методiku проведення дня “Все навпаки”, дня театру.
49. Розробити методiku проведення дня кіно, дня гри та іграшки.
50. Розробити методiku проведення таборового карнавалу.
51. Визначити можливості використання конференцій у практиці соціальної роботи.
52. Назвати й описати принципи систематизації картотеки ігор.
53. Розробити приблизний план проведення малих олімпійських ігор.
54. Дати характеристику усного журналу як групової форми соціальної роботи.

55. Визначити психолого-педагогічні умови застосування гри в соціальній роботі.
56. Розробити перелік і зміст завдань для проведення туристичної естафети.
57. Дати загальну характеристику методів стимулювання, що використовуються в практиці соціальної роботи.
58. Запропонувати класифікацію ігор в соціальній роботі.
59. Розробити перелік ігор, доцільних для проведення в організаційний період роботи табору.
60. Запропонувати визначення методів позитивного підкріплення та прийомів їх застосування.
61. Визначити специфіку ігрової діяльності в системі соціальної роботи.
62. Складіть перелік доручень для бригади вуличних соціальних працівників; розробіть зміст цих доручень у вигляді пам'яток.
63. Назвати традиційні й інноваційні форми заохочення в практиці соціальної роботи.
64. Дати характеристику гри як форми педагогічної взаємодії та засобу розвитку творчої особистості дитини чи молодшої людини.
65. Розробити зміст одного прес-реліз-анонсу.
66. Дати визначення методів негативного підкріплення та прийомів їх застосування.
67. Визначити особливості використання техніки прес-конференції в соціальній роботі.
68. Провести аналіз кількох прикладів інформаційної продукції ССМ.
69. Назвати типові помилки соціального педагога при використанні методів стимулювання.
70. Визначити умови успішного застосування методу доручення.
71. Розробити зміст і макет інформаційного буклета (плаката).
72. Визначити можливості використання змагання в соціальній роботі.
73. Описати техніку чергування творчих доручень.

74. Визначити рівень успішності власних дій як соціального працівника (на матеріалі фахової практики).
75. Дати загальну характеристику умов успішного застосування методів стимулювання.
76. Дати характеристику доручення як методу організації соціально керованої діяльності.
77. Розробити зміст і унаочнення соціального паспорта сім'ї.
78. Розробити зміст і унаочнення соціального паспорта клієнта.
79. Здійснити аналіз кількох зразків рекламно-інформаційної продукції.
80. Розробити орієнтовний план роботи дорадчого комітету райдержадміністрації з питань соціальної допомоги.
81. Розробити зміст одного прес-реліз-резюме.
82. Технологія організації та проведення читацької конференції (на прикладі).
83. Розробити зміст семінару для волонтерів з одного із напрямів роботи.
84. Дати характеристику ігрових технік у практиці соціальної роботи.
85. Розробити зміст і завдання тематичного “станційного експреса”.
86. Розробити структуру та зміст тематичної ігрової програми.
87. Розробити структуру та зміст сезонної вуличної ігротеки.
88. Розробити план роботи мобільного консультпункту для мікрорайону міста.
89. Розробити план батьківського всеобучу для загальноосвітньої школи.
90. Розробити орієнтовний зміст і макет тематичної рубрики для газети чи журналу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання)* / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола; Заг. ред. І. Зверєвої, Г. Лактіонової. — К.: Наук. світ, 2001. — 129с.

2. *Аникеева Н.П.* Воспитание игрой: Кн. для учителя. — М.: Просвещение, 1987. — 143 с.
3. *Баранчик С.* Духовність в Україні і ЗМІ // Україна на порозі третього тисячоліття: духовність як основа консолідації суспільства. — К., 1999 — т.15. — С. 589–597.
4. *Безпалько О. В., Едель С. В.* Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей. — К., 2001.
5. *Бондаренко О. Ф.* Психологічна допомога особистості. — Харків: Фоліо, 1996. — 237 с.
6. *Бочарова В. Г.* Социальная работа знакомство с профессией. — М., 1994.
7. *Ваєіна В., Жук Т.* Навчання та реабілітація дітей та молоді з порушенням зору // Дефектологія. — 1996. — №1. — С. 19 — 23.
8. *Василькова Ю. В.* Методика и опыт работы социального педагога. — М.: Изд. центр “Академия”, 2001. — 160 с.
9. *Вернер Д.* Реабилитация детей-инвалидов. — М., 1995.
10. *Виховання дітей з особливими потребами в сім'ї.* — К., 1998.
11. *Виховання дітей з особливими потребами в сім'ї* / Ред. Л. П. Фалінська. — К., 1998.
12. *Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку* / Вайнола Р. Х., Капська А. Й., Комарова Н. М. — К.: Академпрес, 1999.
13. *Воспитание детей в игре* / А. К. Бондаренко, А. Й. Матусик. — М.: Просвещение, 1983. — 192 с.
14. *Гарбузов В. И.* Практическая психотерапия или как вернуть ребенку и подростку уверенность в себе, истинное достоинство и здоровье. — СПб.
15. *Гільбух Ю. З.* Розумово обдарована дитина. Психологія, діагностика, педагогіка. — К.: РОВО “Укрвузполіграф”, 1992. — 84 с.
16. *Групповая психотерапия* / Под ред. Б. Д. Карвасарского, С. Ледера. — М., 1990. — 378 с.
17. *Данієлс Р., Стаффорд К.* Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів. — Львів, 2000.

18. *Дети улицы: Что нужно знать для успешного овладения проектом.* — Великобритания: ЮНИСЕФ, 1998.
19. *Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: Сучасний стан і перспективи розвитку / Кер. авт. кол. С. В. Толстоухова.* — К., 1999.
20. *Діяльність центрів ССМ по літньому оздоровленню дітей та молоді / За заг. ред. С. В. Толстоухової, І. М. Пінчук.* — К.: УДЦ ССМ, 2000.
21. *Добрович А. Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения: Кн. для учителя и родителей.* — М.: Просвещение, 1987. — 205 с.
22. *Загвязинский В. И. Педагогическое творчество учителя.* — М.: Педагогика, 1987. — 159 с.
23. *Зайцевська Т. Ю. Вулична робота з дітьми вулиці // Соціальна робота: теорія, досвід, перспективи: Матер. доп. та повідомл. Міжнар. наук.-практ. конф. / За ред. І. В. Козубовської, І. І. Міговича.* — Ужгород, 1999. — Ч.1. — С. 262–267.
24. *Иванов И. П. Энциклопедия коллективных творческих дел.* — М.: Педагогика, 1989.
25. *Игры — обучение, тренинг, досуг: В 4 кн. / Под ред. В. В. Петрусинского.* — М.: Новая шк., 1994. — 368 с.
26. *Иванова І. Б. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів.* — К., 2000.
27. *Кадровое обеспечение социальных служб: подготовка и пере-подготовка / Отв. ред. Е. И. Холостова.* — М., 1994.
28. *Как помочь ребенку, больному церебральным параличом / Хельмут Кнупфер, Фридрих Вильгельм Ратне.* — Марбург, 1994.
29. *Каникулы: игра, воспитание: Кн. для учителя. / О. С. Газман и др.*
30. *Кан-Калик В. А., Никандров Н. Д. Педагогическое творчество.* — М.: Педагогика, 1990. — 144 с.
31. *Карнеги Д. Как перестать беспокоиться и начать жить / Пер. с англ. З. П. Вольской.* — М.: Оникс, 1994. — 224 с.
32. *Кичук Н.В. Формування творчої особистості вчителя.* — К.: Либідь, 1991. — 98 с.

33. *Коваль Л. Г., Зверева І. Д., Хлебик С. Р.* Соціальна педагогіка / Соціальна робота: Навч. посіб. — К.: ІЗМН, 1997. — 39 с.
34. *Лекции по технологии социальной работы: В 3 ч. / Под ред. Е. И. Холостовой.* — М.: Соц.-технол. ин-т, 1998. — Ч. 1.
35. *Лэндрет Р. Л.* Игровая терапия: искусство отношения: Пер. с англ. / Предисл. А. Г. Варга. — М.: Междунар. пед. акад.; АО “Сфера”, 1994. — 160 с.
36. *Лук А. Н.* Психология творчества. — М.: Наука, 1978. — 127 с.
37. *Лукашевич М. П. Мигович І. І.* Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 136 с.
38. *Лук'янець Т. І.* Рекламний менеджмент. — К.: КНЕУ, 1999.
39. *Лютій В. Н.* “Робочі матеріали по темі: Взаємодія зі засобами масової інформації в соціальній роботі” // Теорія і практика соціальної роботи: профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі. — К.: Християнський дитячий фонд; Академія праці і соціальних відносин, 2000.
40. *Матвеев Ф.* Психические нарушения при дефектах зрения и слуха. — М., 1987.
41. *Мистецтво життєтворчості особистості: Наук.-метод. посіб.: У 2 ч. / Ред. рада: В. М. Доній, Р. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Р. Єрмаков та ін.* — К.: ІЗМН, 1997. — Ч.1: Теорія і технологія життєтворчості. — 392 с.
42. *Молодь і дозвілля: теорія, методика і практика роботи з підлітками та молоддю за місцем проживання / О. В. Беспалько, А. Й. Капська, В. Т. Куєвда, К. В. Щербакова.* Редкол.: А. Й. Капська (голова) та ін. — К.: А.Л.Д., 1994. — Вип.1. — 125 с.
43. *Моляко В. О.* Психологічна готовність до творчої праці. — К.: Знання, 1989. — 48 с.
44. *На допомогу батькам, що мають дітей з особливими потребами / Під кер. Л. В. Борщевської, Л. В. Зіброва, І. Б. Іванова.* — К.: УІСД, 1999.

45. *Немежанская Е. А.* Это волшебное слово “игра”: Сб. — К.: Молодь, 1978. — 150 с.
46. *Никитин В. А.* Начала социальной педагогики: Учеб. пособие. — М.: Флинта; Моск. психол.-соц. ин-т, 1998.
47. *Овчарова Р. В.* Книга социального педагога. — М.: Сфера, 2001. — 480 с.
48. *Попов С. В.* Рекламное дело. — М.: Просвещение. — 2000.
49. *Психология творчества.* / Под ред. Я. А. Пономарева. — М.: Наука, 1990. — 224 с.
50. *Рибалка В. В.* Психологія розвитку творчої особистості: Навч. посіб. — К.: ІЗМН, 1996. — 236 с.
51. *Рожков И. Я.* Международное рекламное дело. — М.: Юнити “Банки и биржи”. — 1994.
52. *Роль засобів масової інформації та інших джерел у формуванні здорового способу життя молоді* / О. Яременко, О. Балакірева, Н. Бутенко, О. Вакуленко та ін. — К.: Український інститут соціальних досліджень, 2000.
53. *Российская энциклопедия социальной работы* / Под ред. А. М. Панова, Е. И. Холостовой. — М., 1997.
54. *Рудестам К.* Групповая психотерапия: Психокоррекционные группы: теория и практика: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1990. — 367 с.
55. *Сисоева С. О.* Основи педагогічної творчості вчителя: Навч. посіб. — К.: ІСДОУ, 1994. — 112 с.
56. *Слепоглухонемота: исторические и методологические аспекты.* — М., 1989.
57. *Социальная работа* / Под общ. ред. В. И. Курбатова. — Ростов н/Д: Феникс, 2000. — 576 с.
58. *Социальная работа: теория и практика: Учеб. пособие* / Отв. ред. Е. И. Холостова, А. С. Сорвика. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 427 с.
59. *Соціальна робота в Україні: теорія та практика* / За заг. ред. А. Я. Ходорчук. — К.: ДЦССМ, 2002. — 177 с.
60. *Соціальна робота з людьми з особливими потребами* / Упоряд. О. В. Безпалько та ін.; За заг. ред. І. Д. Зверєвої. — К.: Наук. світ, 2002. — 55 с.

61. *Справочное пособие по социальной работе* / Ред. А. М. Панов, Е. И. Холостова. — М.: Юристъ, 1997.
62. *Тетерский С. В.* Введение в социальную работу: Учеб. пособие. — М.: Академ. проект, 2000. — 496 с.
63. *Технологии социальной работы*: Учебн. под общ. ред. проф. Е. И. Холостовой. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 400 с.
64. *Технология социальной работы*: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. И. Г. Зайнышева. — М.: Гуманит. издат. центр. "ВЛАДОС", 2000. — 240 с.
65. *Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах* / За ред. проф. А. Й. Капської. — К., 2001. — 140 с.
66. *Технології соціально-педагогічної роботи*: Навч. посіб. / За заг. ред. проф. А. Й. Капської. — К., 2000. — 372 с.
67. *Фурдей С. Г.* Понятие социальной технологии // Социальная работа / Под об. ред. проф. В. И. Курбатова. — Ростов н/Д: Феникс, 1999.
68. *Шакурова М. В.* Методика и технология работы социально-го педагога: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. — М.: Издат. центр "Академия", 2002. — 272 с.
69. *Шептенко П. А., Воронина Р. А.* Методика и технология работы социального педагога: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Под ред. В. А. Сластенина. — М.: Академия, 2001. — 208 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Технологія соціальної роботи”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Технологія соціальної роботи”	4
Завдання до практичних занять	14
Питання для самоконтролю	14
Список рекомендованої літератури	18

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *Ю. А. Підмогильна*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-1816

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП